

Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014

Abril de 2016

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Sumari

1. Introducció.....	4
2. Objectius.....	5
2.1.Objectiu general	5
2.2.Objectius específics	5
3. Metodologia.....	5
3.1. Població de referència i marc mostral.....	5
3.2. Mostra	6
3.3. Qüestionari i treball de camp.....	8
3.4. Anàlisi	9
4. Resultats.....	9
4.1. Extensió del consum de drogues.....	9
4.2. Edat mitjana d'inici del consum	12
4.3. Diferències en el consum segons el sexe.....	13
4.4. Diferències en el consum segons l'edat.....	14
4.5. Consum de tabac	16
4.6. Consum de begudes alcohòliques.....	18
4.7. Consum de tranquil·litzants o somnífers (hipnosedants).....	22
4.8. Consum de cànnabis.....	24
4.9. Consum de cocaïna	25
4.10. Consum d'èxtasi.....	26

4.11. Consum d'amfetamines/speed	27
4.12. Consum d'al·lucinògens	28
4.13. Consum d'heroïna	29
4.14. Consum d'inhalants	30
4.15. Consum de GHB o «èxtasi líquid»	31
4.16. Policonsum de substàncies psicoactives	32
4.17. Risc percebut davant diverses conductes de consum	35
4.18. Disponibilitat percebuda	38
4.19. Informació rebuda sobre el consum de drogues	40
4.20. Consum de drogues pel grup d'iguals	42
4.21. Drogues emergents (noves substàncies psicoactives)	43
4.22. Valoració de la importància de les accions per intentar resoldre el problema de les drogues il·legals	44
5. Conclusions	45

1. Introducció

L'any 2014 es va dur a terme una nova enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari, que s'emmarca en la sèrie d'enquestes que s'han fet a Espanya amb caràcter biennal des del 1994, amb l'objectiu de conèixer la situació i les tendències pel que fa al consum de drogues entre els estudiants de 14 a 18 anys que cursen educació secundària.

Les enquestes han estat finançades i promogudes per la Delegació del Govern per al Pla Nacional sobre Drogues (DGPNSD) i hi han col·laborat els governs de les comunitats autònomes (plans autonòmics sobre drogues i conselleries d'ensenyament) i el Ministeri d'Educació.

L'objectiu general d'aquestes enquestes és conèixer la situació i les tendències del consum de drogues entre les persones entrevistades per tal d'obtenir informació útil per dissenyar i avaluar polítiques dirigides a prevenir el consum de drogues i els problemes associats, adreçades sobretot al medi familiar i/o escolar. Aquesta informació complementa la que s'obté amb altres mètodes, com ara els indicadors de problemes per drogues (admissions a tractament, urgències hospitalàries o mortalitat relacionada amb les drogues), l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) o els indicadors d'oferta i control de l'oferta.

Encara que s'han fet canvis en el qüestionari i en els procediments d'obtenció de dades al llarg del període, la metodologia ha estat bastant uniforme, per la qual cosa les dades es poden utilitzar per observar tendències temporals. A més, el qüestionari i la metodologia emprats són bastant similars als que s'utilitzen a la Unió Europea i als Estats Units, cosa que permet fer comparacions internacionals.

En aquest informe es presenten les dades obtingudes a partir de la mostra de centres educatius seleccionats a Catalunya.

2. Objectius

2.1. Objectiu general

Conèixer la situació i les tendències del consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària, batxillerat i cicles formatius de grau mitjà, en els àmbits estatal i autonòmic, amb la finalitat d'obtenir informació útil per dissenyar i avaluar polítiques dirigides a prevenir el consum de drogues i els problemes associats, adreçades sobretot al medi familiar i/o escolar.

2.2. Objectius específics

- a) Conèixer la prevalença del consum de les diferents substàncies psicoactives.
- b) Conèixer les característiques socials i demogràfiques més importants dels consumidors.
- c) Conèixer alguns hàbits de consum rellevants.
- d) Estimar les opinions, els coneixements, les percepcions i les actituds envers determinats aspectes relacionats amb el consum de drogues (disponibilitat percebuda, risc percebut davant de diverses conductes de consum) i alguns factors relacionats amb el consum.
- e) Estimar el grau d'exposició i receptivitat dels estudiants a determinades intervencions.

3. Metodologia

3.1. Població de referència i marc mostral

La població de referència van ser els estudiants de 14 a 18 anys que cursaven estudis d'educació secundària a l'Estat espanyol.

La base o marc mostral utilitzat per seleccionar la mostra va ser la població matriculada en centres educatius a tercer i quart d'educació secundària obligatòria (ESO), primer i segon de batxillerat i cicles formatius de grau mitjà (CFGM). Aquest marc va condicionar la distribució de la mostra per edat. De fet, van quedar fora del marc diversos grups, per exemple: els estudiants de 14 a 18 anys que cursaven educació primària o educació universitària, els estudiants de 14 a 18 anys que no van assistir a classe el dia i l'hora en què es va administrar el qüestionari (absents) i els estudiants d'educació de règim general inclosos en programes de garantia social i a distància, d'educació de règim nocturn i d'educació de règim especial.

És bastant probable que el biaix introduït per l'absentisme i per la proporció de joves de 14 a 18 anys fora del marc hagi estat relativament constant al llarg del temps, per la qual cosa la repercussió d'aquest biaix en les tendències i els canvis temporals de la prevalença i els patrons de consum de drogues segurament és petita.

3.2. Mostra

Es va utilitzar un mostratge en dues etapes per conglomerats i es van seleccionar aleatòriament els centres educatius com a unitats de primera etapa, i les aules, com a unitats de segona etapa. Posteriorment, es van incloure a la mostra tots els estudiants de les aules seleccionades a fi de simplificar el disseny mostral, així com l'execució i l'anàlisi de l'enquesta.

La selecció dels centres es va fer a partir de les llistes del Ministeri d'Educació i de les conselleries d'educació o d'ensenyament de les comunitats autònomes (a Catalunya es va dur a terme a partir de les llistes proporcionades pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat). Per seleccionar els centres, es van estratificar prèviament el marc mostral segons la comunitat autònoma (disset estrats més dos estrats corresponents a Ceuta i Melilla a partir de l'any 1996) i la titularitat jurídica del centre (dos estrats corresponents a centres públics i privats). A partir de l'any 2000, tots els centres de cada estrat han tingut la mateixa probabilitat de figurar a la mostra, independentment de la seva dimensió.

Les aules es van seleccionar una vegada els centres educatius van haver lliurat la llista d'aules o grups d'alumnes dels cursos d'interès. La selecció d'aules es va fer de manera que tinguessin una probabilitat igual de ser escollides entre el conjunt d'aules del centre. En principi, es van seleccionar dues aules a cada centre.

A l'enquesta de l'any 2014 es va estudiar una mostra de 37.486 estudiants de 941 centres educatius, públics i privats, i 1.858 aules. Per garantir una precisió mínima de les estimacions per comunitat autònoma, es va establir un nombre mínim d'enquestes vàlides en cadascuna.

A Catalunya, l'any 2014, la mostra efectiva obtinguda va ser de 2.510 estudiants de 58 centres educatius, 39 públics i 19 privats, i 116 aules. A la taula 1 figura la distribució dels estudiants de 14 a 18 anys de la mostra per a Catalunya segons la titularitat del centre, l'edat, el sexe i el tipus d'estudis.

Taula 1. Distribució dels estudiants de 14 a 18 anys de la mostra per a Catalunya segons la titularitat del centre, l'edat, el sexe i el tipus d'estudis. Catalunya, 2014

	Nombre d'estudiants	Percentatge
Titularitat del centre		
Pública	1.673	66,7
Privada	837	33,3
Edat		
14 anys	526	21,0
15 anys	620	24,7
16 anys	644	25,7
17 anys	587	23,4
18 anys	133	5,3
Sexe		
Masculí	1.202	47,9
Femení	1.308	52,1
Tipus d'estudis		
ESO	1.327	52,9
Batxillerat	902	35,9
Cicles formatius de grau mitjà	281	11,2
Total	2.510	100,0

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

3.3. Qüestionari i treball de camp

Es va fer servir un qüestionari estandarditzat i anònim semblant al d'altres enquestes fetes a Europa i als Estats Units. El qüestionari que es va utilitzar durant el període 1994-2004 va ser gairebé idèntic. L'any 2006 se'n va modificar bastant el format per convergir cap als qüestionaris internacionals. No obstant això, després de les comprovacions efectuades, es va concloure que la comparabilitat en els aspectes fonamentals (prevalences i hàbits de consum de drogues i disponibilitat percebuda) no se n'havia ressentit.

El qüestionari recollia els objectius plantejats anteriorment i, entre d'altres, incloïa preguntes sobre característiques socials i demogràfiques, aspectes relacionats amb l'oci, el consum de drogues, la percepció de risc en relació amb diferents conductes de consum de drogues, la disponibilitat percebuda de les diverses substàncies psicoactives, alguns problemes socials o de salut, la informació rebuda i les intervencions preventives sobre drogues, el consum de drogues per part dels amics i els companys i l'actitud dels pares respecte del consum de drogues.

Per tal de tenir en compte les peculiaritats lingüístiques de les diverses comunitats autònomes es van emprar versions del qüestionari en castellà, gallec, basc i català.

El qüestionari va ser emplenat per escrit (paper i llapis) per tots els estudiants de les aules seleccionades durant una classe normal (45-60 minuts) en presència del professor (el qual, però, es va quedar tota l'estona a l'estrada).

El treball de camp de totes les enquestes, llevat de la de l'any 2004, que es va fer a la primavera, es va dur a terme a la tardor (generalment, els mesos de novembre i desembre), encara que, alguns anys, havia estat necessari retardar part del treball de camp al mes de febrer de l'any següent. En aquesta enquesta, però, el període de recollida d'informació es va fer des de mitjans de novembre de 2014 fins a primers d'abril de 2015.

En general, la col·laboració dels centres educatius va ser bona. D'altra banda, el grau de col·laboració dels directors, els caps d'estudis i els docents dels centres va ser excel·lent en totes les enquestes. En aquesta enquesta la taxa de resposta va ser del 87% dels centres seleccionats i del 85% de l'alumnat.

Durant el període 1994-1998, de la selecció de la mostra i el treball de camp se'n va encarregar l'empresa CUANTER, SA; durant el període 2000-2008, IPD, SA; l'any 2010, l'Institut SONDAJE, i l'any 2012 i el 2014, Análisis e Investigación, SL.

3.4. Anàlisi

Es van ponderar els resultats per comunitat autònoma, titularitat del centre (pública o privada) i tipus d'estudis (ESO, batxillerat, cicles formatius de grau mitjà) per corregir la desproporció de la mostra respecte de l'univers. La informació sobre la distribució de l'univers segons les tres variables de ponderació es va obtenir del Ministeri d'Educació.

Cal remarcar que la mostra està dissenyada per obtenir resultats amb una precisió acceptable per estimar les prevalences del consum de drogues al conjunt de l'Estat, però no sempre per a les comunitats autònomes per separat. Per tant, excepte en el cas de l'alcohol, el tabac i el cànnabis, les prevalences estimades per a les comunitats autònomes tenen uns intervals de confiança massa amplis, sobretot a les comunitats amb menys població, la qual cosa significa que estan molt afectades per l'atzar i, en representar-se les sèries temporals, es poden generar dents de serra i línies de tendència enganyoses.

No obstant això, com que a Catalunya algunes de les substàncies psicoactives tendeixen a seguir una evolució semblant a la que s'observa al conjunt de l'Estat, pot resultar útil mostrar els resultats obtinguts a l'apartat següent.

4. Resultats

4.1. Extensió del consum de drogues

Com en anys anteriors, l'any 2014 les drogues més consumides pels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys van ser l'alcohol, el tabac i el cànnabis. El 78,9% havia consumit begudes alcohòliques alguna vegada a la vida, el 45,5% tabac i el 37,1% cànnabis. El percentatge d'estudiants que n'havien consumit alguna vegada els trenta dies previs a l'enquesta va ser del 68,0%, el 30,8% i el 23,4%, respectivament (taula 2).

Una menció a part mereix el consum de tranquil·litzants o somnífers (hipnosedants). El percentatge d'estudiants que van consumir alguna vegada aquestes substàncies (sense fer consideracions respecte de l'existència de prescripció/recepta mèdica o no) va ser del 18,6%, i el dels que n'havien consumit algun cop a la vida sense recepta mèdica, del 9,3%. El percentatge dels que n'havien consumit en els últims trenta dies va ser del 7,1% i del 3,5%, respectivament (taula 2).

El consum de la resta de substàncies (cocaïna, èxtasi, al·lucinògens, amfetamines, substàncies volàtils, heroïna, etc.) estava molt menys estès. La prevalença de consum d'aquestes drogues alguna vegada a la vida es va situar entre l'1,0% i el 4,1%, i la prevalença de consum en els últims trenta dies, entre el 0,4% i l'1,9% (taula 2).

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014

Prenent com a referència el consum de drogues durant els darrers dotze mesos, es va observar que l'any 2014, en relació amb l'any 2012, el consum de tabac i d'alcohol es van mantenir estables, però el consum de cànnabis va augmentar d'una manera relativament important (5,2 punts percentuals). El consum d'hipnosedants va augmentar molt lleugerament, i la resta de les drogues van experimentar un descens o una estabilització en la seva freqüència de consum (taula 2).

Taula 2. Evolució de les prevalences del consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2014

Alguna vegada a la vida	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Tabac	67,0	68,7	67,1	67,1	63,1	65,2	53,0	51,0	45,1	45,5	45,5
Alcohol	86,2	83,6	83,4	76,7	71,1	77,1	82,5	80,0	76,8	79,8	78,9
Cànnabis	26,8	33,7	33,4	37,6	42,3	47,2	45,8	39,5	39,0	35,5	37,1
Èxtasi ⁽¹⁾	4,4	8,4	5,0	6,2	5,5	4,7	3,7	2,8	2,4	3,4	1,3
Cocaïna	2,4	4,5	6,8	6,0	6,7	8,7	6,9	5,2	3,8	3,9	4,1
Al·lucinògens	6,3	9,5	5,1	4,6	3,7	5,5	5,3	3,4	3,3	3,3	1,8
Amfetamines/speed	5,0	7,5	5,9	3,0	3,8	4,4	3,7	3,0	2,1	2,1	1,8
Inhalants	3,2	5,3	5,0	4,5	3,8	4,2	3,7	2,3	2,5	1,9	1,0
GHB (èxtasi líquid)	**	**	**	**	**	**	1,9	0,7	1,5	1,6	1,1
Heroïna	0,3	0,4	0,7	0,3	0,4	0,6	1,1	0,7	1,3	1,0	0,7
Hipnosedants ⁽²⁾	**	**	**	**	**	**	16,3	20,0	20,3	17,6	18,6
Hipnosedants ⁽³⁾	6,8	6,5	7,4	7,4	7,3	7,4	10,1	10,5	12,1	7,9	9,3

(1) Èxtasi: èxtasi i drogues sintètiques amb efectes similars.

(2) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(3) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

(**) A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes del període 1994-2004, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 1994-2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014

Taula 2. Evolució de les prevalències del consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2014 (continuació)

Alguna vegada els darrers dotze mesos	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Tabac	**	**	**	**	**	**	39,8	43,3	36,2	37,0	37,7
Alcohol	85,4	81,8	79,9	76,0	70,2	76,8	79,0	70,1	67,2	77,2	77,0
Cànnabis	23,8	31,0	29,6	32,3	37,4	41,8	39,0	34,7	32,2	28,5	33,7
Èxtasi ⁽¹⁾	4,1	6,7	3,7	5,1	4,0	2,2	2,8	2,0	1,7	2,5	1,0
Cocaïna	1,4	3,9	5,9	4,2	5,0	6,8	4,7	3,3	2,3	2,6	2,9
Al·lucinògens	5,6	7,6	3,7	3,6	2,8	3,7	3,6	2,3	1,7	2,1	1,2
Amfetamines/speed	4,1	6,2	4,0	2,3	2,7	3,2	3,0	2,0	1,1	1,5	1,3
Inhalants	2,1	3,6	2,7	2,9	2,8	2,8	2,3	1,6	1,4	1,2	0,9
GHB (èxtasi líquid)	**	**	**	**	**	**	1,5	0,6	0,9	1,3	0,8
Heroïna	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2	0,5	0,9	0,5	1,0	0,7	0,4
Hipnosedants ⁽²⁾	**	**	**	**	**	**	9,7	11,4	11,4	11,1	12,5
Hipnosedants ⁽³⁾	4,5	4,9	5,3	5,3	5,1	5,2	6,4	5,9	7,4	5,3	6,3
Alguna vegada els darrers trenta dies	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
Tabac	31,0	34,8	32,6	34,1	29,5	31,3	30,9	37,3	29,0	28,1	30,8
Alcohol	78,3	64,7	61,0	59,5	49,2	60,6	61,5	55,1	56,4	68,5	68,0
Cànnabis	17,1	21,5	22,1	22,3	26,8	30,4	25,1	23,1	21,3	17,0	23,4
Èxtasi ⁽¹⁾	2,6	3,8	2,3	2,5	1,3	1,1	1,5	1,3	1,1	1,7	0,4
Cocaïna	0,8	1,9	3,5	2,0	2,7	3,4	2,7	1,5	1,3	1,5	1,9
Al·lucinògens	3,2	3,6	2,0	1,6	1,2	2,0	2,0	1,0	0,8	1,1	0,4
Amfetamines/speed	2,7	3,5	2,1	1,1	1,5	1,8	1,6	1,2	0,8	1,1	0,4
Inhalants	1,1	1,9	1,7	2,0	1,2	1,4	1,5	0,8	0,9	0,9	0,5
GHB (èxtasi líquid)	**	**	**	**	**	**	1,0	0,3	0,6	1,0	0,4
Heroïna	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,5	0,8	0,3	0,7	0,6	0,2
Hipnosedants ⁽²⁾	**	**	**	**	**	**	4,9	6,1	5,6	6,8	7,1
Hipnosedants ⁽³⁾	2,8	2,7	2,6	2,4	2,6	2,7	3,5	3,1	3,3	3,3	3,5

(1) Èxtasi: èxtasi i drogues sintètiques amb efectes similars.

(2) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(3) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

(**) A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes del període 1994-2004, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 1994-2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.2. Edat mitjana d'inici del consum

Els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys van començar a consumir drogues a una edat primerenca. L'any 2014 les substàncies que es van començar a consumir més aviat van ser l'heroïna, els al·lucinògens, els hipnosedants amb o sense recepta, el tabac i l'alcohol. Les edats mitjanes d'inici de consum d'aquestes drogues es van situar entre els 12,6 i els 13,8 anys. Els van seguir els inhalants, els hipnosedants sense recepta i el cànnabis (amb unes edats mitjanes d'inici entre els 14,0 i els 14,6 anys). La cocaïna, el GHB, l'èxtasi i les amfetamines van ser les substàncies que es van començar a consumir a una edat més tardana, amb unes edats mitjanes d'inici entre els 14,8 i els 15,1 anys (taula 3).

Taula 3. Edat mitjana d'inici del consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (edat mitjana en anys). Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Tabac	13,8	13,9	13,8
Tabac (consum diari)	14,8	14,6	14,7
Alcohol	13,7	13,9	13,8
Alcohol (consum setmanal)	15,3	15,1	15,2
Hipnosedants ⁽¹⁾	13,4	13,7	13,6
Hipnosedants ⁽²⁾	13,9	14,2	14,1
Cànnabis	14,5	14,7	14,6
Cocaïna	14,8	14,8	14,8
Heroïna	11,3	13,6	12,6
Amfetamines/ <i>speed</i>	14,6	15,7	15,1
Al·lucinògens	11,3	13,6	12,7
Inhalants	13,7	14,8	14,0
Èxtasi	15,1	14,9	15,0
GHB	14,9	14,8	14,9

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.3. Diferències en el consum segons el sexe

L'extensió del consum de drogues entre els estudiants de 14 a 18 anys va variar segons el sexe. Els nois van consumir més freqüentment tabac, alcohol i totes les drogues il·legals, exceptuant el consum de cocaïna alguna vegada a la vida i durant els darrers dotze mesos. El consum d'hipnosedants va ser més freqüent en les dones (taula 4).

Taula 4. Prevalences del consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe (%). Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Alguna vegada a la vida			
Tabac	46,7	44,3	45,5
Alcohol	79,8	78,1	78,9
Hipnosedants ⁽¹⁾	13,3	23,5	18,6
Hipnosedants ⁽²⁾	6,8	11,5	9,3
Cànnabis	41,3	33,3	37,1
Cocaïna	4,0	4,1	4,1
Heroïna	0,8	0,6	0,7
Amfetamines/speed	2,0	1,6	1,8
Al·lucinògens	2,1	1,5	1,8
Inhalants	1,4	0,7	1,0
Èxtasi	1,5	1,1	1,3
GHB	1,4	0,8	1,1
Alguna vegada els últims dotze mesos			
Tabac	38,0	37,4	37,7
Alcohol	77,4	76,7	77,0
Hipnosedants ⁽¹⁾	8,7	16,0	12,6
Hipnosedants ⁽²⁾	4,5	8,0	6,3
Cànnabis	37,9	29,7	33,7
Cocaïna	2,9	3,0	2,9
Heroïna	0,5	0,3	0,4
Amfetamines/speed	1,6	0,9	1,3
Al·lucinògens	1,6	0,8	1,2
Inhalants	1,0	0,7	0,9
Èxtasi	1,2	0,8	1,0
GHB	1,1	0,6	0,8

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

Taula 4. Prevalències del consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe (%). Catalunya, 2014 (continuació)

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Alguna vegada els últims trenta dies			
Tabac	31,1	30,6	30,8
Alcohol	68,7	67,4	68,0
Hipnosedants ⁽¹⁾	4,5	9,4	7,0
Hipnosedants ⁽²⁾	2,2	4,7	3,5
Cànnabis	28,4	18,8	23,4
Cocaïna	2,0	1,7	1,9
Heroïna	0,3	0,1	0,2
Amfetamines/speed	0,7	0,2	0,4
Al·lucinògens	0,6	0,2	0,4
Inhalants	0,6	0,3	0,5
Èxtasi	0,6	0,2	0,4
GHB	0,6	0,2	0,4

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.4. Diferències en el consum segons l'edat

L'edat és una variable que va influir en l'extensió del consum de drogues en aquesta població. En general, el percentatge de persones consumidores de les drogues amb prevalències més altes de consum (alcohol, tabac, cànnabis i hipnosedants amb recepta mèdica o sense) tendien a augmentar amb l'edat i, habitualment, assolien el màxim entre els estudiants de 17 o 18 anys (taula 5).

Taula 5. Prevalença del consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (percentatges). Catalunya, 2014

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Alguna vegada a la vida					
Tabac	29,9	39,2	51,1	56,3	67,2
Alcohol	61,7	75,0	85,9	88,9	93,9
Hipnosedants ⁽¹⁾	14,0	16,9	20,9	22,4	19,0
Hipnosedants ⁽²⁾	7,3	8,5	11,0	10,0	9,5
Cànnabis	20,5	30,0	43,8	50,2	53,2
Èxtasi	1,2	0,6	1,0	1,6	5,8
Al·lucinògens	2,1	1,3	2,0	1,6	2,5
Amfetamines	0,9	0,9	2,2	2,3	4,9
Cocaïna	3,7	3,1	4,0	5,5	4,6
Heroïna	1,4	0,3	0,8	0,5	0,0
Inhalants	0,8	1,1	1,4	0,9	0,6
GHB	1,2	0,9	0,9	1,6	0,9
Edat (anys)	14	15	16	17	18
Alguna vegada els últims dotze mesos					
Tabac	25,2	32,8	43,4	45,7	52,6
Alcohol	58,7	73,4	84,3	87,4	90,9
Hipnosedants ⁽¹⁾	8,9	12,3	14,2	14,3	12,0
Hipnosedants ⁽²⁾	4,2	5,7	8,3	6,9	5,8
Cànnabis	19,2	27,6	40,1	45,1	43,4
Èxtasi	0,8	0,3	0,7	1,4	4,9
Al·lucinògens	1,2	1,0	1,2	1,0	2,5
Amfetamines	0,6	0,9	1,4	1,5	4,0
Cocaïna	2,5	2,1	3,3	3,9	3,0
Heroïna	0,8	0,3	0,3	0,4	0,0
Inhalants	0,8	0,9	0,9	0,9	0,6
GHB	0,8	0,9	0,3	1,2	0,9

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

Taula 5. Prevalença del consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (percentatges). Catalunya, 2014 (continuació)

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Alguna vegada els últims trenta dies					
Tabac	19,0	25,7	36,5	38,0	47,4
Alcohol	48,8	61,0	75,9	81,2	87,2
Hipnosedants ⁽¹⁾	6,2	6,4	8,0	7,7	6,7
Hipnosedants ⁽²⁾	2,8	2,4	5,0	3,8	4,0
Cànnabis	12,6	19,0	28,0	31,7	33,0
Èxtasi	0,4	0,0	0,5	0,5	0,9
Al·lucinògens	0,4	0,6	0,3	0,1	0,0
Amfetamines	0,6	0,4	0,7	0,1	0,0
Cocaïna	1,9	1,1	2,6	2,0	0,9
Heroïna	0,2	0,3	0,1	0,2	0,0
Inhalants	0,4	0,3	0,4	0,6	0,6
GHB	0,6	0,4	0,3	0,4	0,0

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.5. Consum de tabac

El consum de tabac estava bastant estès entre els estudiants de 14 a 18 anys, i va ser la segona substància més consumida en aquest grup.

L'any 2014, el 45,5% dels estudiants afirmava haver-ne consumit alguna vegada, el 37,7% durant els últims dotze mesos, i el 30,8% durant els últims trenta dies (taula 6).

La prevalença del consum diari de tabac durant els darrers trenta dies va ser de l'11% - 12,4% l'any 2012 (taula 6).

El percentatge d'estudiants consumidors augmentava amb l'edat i era lleugerament més alt entre els nois que entre les noies, excepte en el cas del consum diari (taula 6).

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014

L'edat mitjana d'inici del consum era de 13,8 anys, una de les més primerenques de totes les drogues considerades a l'enquesta. L'edat mitjana d'inici del consum diari de tabac es va produir aproximadament un any després (taula 6).

Entre els consumidors de tabac els últims trenta dies, la mitjana de consum va ser de 5,9 cigarrets al dia, xifra igual a la de l'any 2012. La quantitat fumada pels nois (6,0 cigarrets/dia) va ser lleugerament més elevada que la fumada per les noies (5,8 cigarrets/dia) (taula 6).

Taula 6. Característiques generals del consum de tabac entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de tabac alguna vegada a la vida (%)	46,7	44,3	45,5
Edat mitjana d'inici del consum de tabac (anys)	13,8	13,9	13,8
Prevalença del consum de tabac els últims dotze mesos (%)	38,0	37,4	37,7
Prevalença del consum de tabac els últims trenta dies (%)	31,1	30,6	30,8
Prevalença del consum de tabac diari els últims trenta dies (%)	10,7	11,3	11,0
Edat mitjana d'inici del consum diari de tabac (anys)	14,8	14,6	14,7
Nombre de cigarrets fumats diàriament els últims trenta dies (%)			
D'1 a 5 cigarrets	59,2	68,8	64,4
De 6 a 10 cigarrets	34,4	24,8	29,2
D'11 a 20 cigarrets	5,0	6,0	5,5
21 cigarrets o més	1,4	0,5	0,9
Mitjana de cigarrets fumats diàriament els últims trenta dies	6,0	5,8	5,9

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

La major part dels estudiants que fumaven s'havien plantejat deixar de fumar en alguna ocasió (65,5%), encara que els que van afirmar haver-ho intentat van ser una mica més de la meitat (33,9%). La intenció de deixar de fumar es va fer més patent en les noies (68,2%) que en els nois (62,7%), i també va ser més gran entre elles el percentatge dels que ho havien intentat realment (el 36,2% de les noies davant del 31,4% dels nois).

En el 48,6% de les llars (59,7% l'any 2012) de les llars en les quals vivien els estudiants alguna persona fumava diàriament.

Pel que fa al permís dels pares per al consum de tabac dels fills, el 65,1% de les mares i el 63,7% dels pares no ho permetrien en absolut. Aquest percentatge disminuïa considerablement a mesura que augmentava l'edat dels estudiants (en el cas de la mare, del 77,8% als 14 anys es passava al 40,6% als 18 anys).

Un 19,8% de l'alumnat van veure fumar cada dia o gairebé cada dia, els trenta dies previs a l'enquesta, professors dins del recinte del centre educatiu. Aquest percentatge va ser més elevat en centres d'educació públics (22,0%) que en centres d'educació privats (15,7%).

Un 45,5% de l'alumnat van veure fumar cada dia o gairebé cada dia, els trenta dies previs a l'enquesta, estudiants dins del recinte del centre educatiu. Aquest percentatge va ser més elevat en centres d'educació públics (52,3%) que en centres d'educació privats (33,3%).

La prevalença de consum de cigarrets electrònics alguna vegada a la vida va ser d'un 22,2% (26,7% en nois i 17,9% en noies).

L'any 2014, les prevalences del consum de tabac (alguna vegada a la vida, els últims dotze mesos, els últims trenta dies i a diari els darrers trenta dies) van ser similars a les de l'any 2012. D'aquesta manera, es va mantenir estable l'important descens del consum de tabac que es va produir entre l'any 2008 i el 2010.

4.6. Consum de begudes alcohòliques

L'alcohol va ser la substància més consumida entre els estudiants de 14 a 18 anys. El 78,9% l'havia provat alguna vegada a la vida, el 77,0% n'havia consumit l'últim any, i el 68,0% l'últim mes. El consum va ser lleugerament superior en els nois en tots els períodes esmentats anteriorment (taula 7). A mesura que avançava l'edat, el percentatge d'estudiants que consumia alcohol tendia a augmentar: el percentatge de consumidors mensuals s'incrementava des del 48,8% en els estudiants de 14 anys fins al 87,2% en els de 18 anys. El consum diari o gairebé diari d'alcohol (vint dies o més durant el darrer mes) va ser de l'1,3% (1,4% en els nois i 1,2% en les noies) (taula 7).

L'edat mitjana d'inici del consum d'alcohol es va situar en els 13,8 anys, i la d'inici del consum setmanal en els 15,2 anys (taula 7). L'edat mitjana d'inici de les embriagueses va ser de 14,6 anys, sense que hi haguessin diferències entre sexes.

El consum d'alcohol es concentrava els caps de setmana. La prevalença del consum d'alcohol durant els caps de setmana (algun cap de setmana els darrers trenta dies) va ser del 61,1% (61,4% en les noies i 60,7% en els nois), mentre que la prevalença del consum d'alcohol els dies feiners (algun dia feiner els darrers trenta dies) baixava al 24,8% (28,0% en els nois i 21,8% en les noies) (taula 7).

El 50,8% dels estudiants s'havien emborratxat alguna vegada a la vida, el 44,7% els darrers dotze mesos, i el 23,7% els darrers trenta dies. La prevalença de borratxeres els últims trenta dies va ser molt similar en tots dos sexes (25,3% en els nois i 22,3% en les noies) i tendia a augmentar amb l'edat, 6,2% als 14 anys i 44,7% als 18 anys.

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014

El 28,3% dels estudiants (30,6% en els nois i 26,2% en les noies) es van prendre algun dia, durant el darrer mes, cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió (*binge drinking*). S'entén per *ocasió*, prendre-les d'una manera seguida o en un interval aproximat de dues hores. Aquest percentatge també tendia a augmentar amb l'edat: el 10,9% als 14 anys i el 47,1% als 18 anys. El 5,0% dels estudiants ho van fer quatre dies o més durant l'últim mes. El percentatge de consumidors de risc va ser del 4,8%.

Es bevia sobretot en espais oberts (carrers, places, platges, parcs o espais públics oberts), discoteques, bars o pubs, i a casa d'altres persones. Els últims trenta dies, el 29,5% dels consumidors ho van fer en espais oberts, el 25,9% en discoteques, el 25% en bars o pubs i el 23,8% a casa d'altres persones.

Taula 7. Característiques generals del consum d'alcohol entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'alcohol alguna vegada a la vida (%)	79,8	78,1	78,9
Edat mitjana d'inici del consum d'alcohol (anys)	13,7	13,9	13,8
Edat mitjana d'inici del consum setmanal d'alcohol (anys)	15,3	15,1	15,2
Prevalença del consum d'alcohol els últims dotze mesos (%)	77,4	76,7	77,0
Prevalença del consum d'alcohol els últims trenta dies (%)	68,7	67,4	68,0
Prevalença del consum d'alcohol diari o gairebé diari els últims trenta dies (%)	1,4	1,2	1,3
Prevalença del consum d'alcohol durant els caps de setmana els últims trenta dies (%)	60,7	61,4	61,1
Prevalença del consum d'alcohol durant els dies feiners els últims trenta dies (%)	28,0	21,8	24,8
Nombre de dies que es van emborratjar els últims trenta dies (%)			
D'1 a 2 dies	18,1	17,0	17,5
De 3 a 5 dies	5,5	3,9	4,7
Més de 5 dies	1,7	1,4	1,5

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

Globalment, la beguda més consumida pels estudiants va ser els combinats / *cubates*, tot i que els dies feiners la beguda predominant va ser la cervesa (taula 8).

Taula 8. Prevalença del consum dels diferents tipus de begudes alcohòliques en dies feiners i caps de setmana durant els trenta dies previs a l'enquesta (%). Catalunya, 2014

CONSUM ELS DIES FEINERS

Algún dia de dilluns a dijous durant els últims trenta dies

Vi/cava	7,3
Cervesa	15,2
Aperitiu	7,6
Combinats	8,7
Licors forts	5,6
Licors de fruites	6,4

Cada dia de dilluns a dijous durant els últims trenta dies

Vi/cava	0,1
Cervesa	1,1
Aperitiu	0,7
Combinats	0,6
Licors forts	0,2
Licors de fruites	0,5

CONSUM ELS CAPS DE SETMANA

Algún dia de divendres a diumenge durant els últims trenta dies

Vi/cava	24,6
Cervesa	32,1
Aperitiu	14,6
Combinats	46,6
Licors forts	23,9
Licors de fruites	23,6

Cada dia de divendres a diumenge durant els últims trenta dies

Vi/cava	0,9
Cervesa	4,6
Aperitiu	1,5
Combinats	4,9
Licors forts	2,1
Licors de fruites	1,4

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

Els llocs on els estudiants compraven o aconseguien amb més freqüència begudes alcohòliques van ser els supermercats (27,6%), els bars o pubs (23,9%) i les discoteques (22,1%).

El 56,7% dels estudiants va declarar que havia fet *botellón* durant el darrer any (un 49,6% dels quals va consumir alcohol) i el 21,8% durant els darrers trenta dies.

El 45,4% dels estudiants va consumir begudes energètiques durant els darrers trenta dies. Un 19,4% les va barrejar amb alcohol.

El 16,3% dels estudiants de 14 a 18 anys (el 24,9% dels de 18 anys) van reconèixer que havien estat passatgers, els últims dotze mesos, de vehicles conduïts per algú sota els efectes de l'alcohol.

El 2,2% dels estudiants de 14 a 18 anys van declarar que havien conduït, els últims dotze mesos, un vehicle (cotxe, moto) sota els efectes de l'alcohol, percentatge que pujava al 6,1% en els estudiants de 18 anys.

Pel que fa al permís dels pares per al consum d'alcohol dels fills, el 42,8% de les mares i el 40,5% dels pares no ho permetrien en absolut. Aquest percentatge disminuïa considerablement a mesura que augmentava l'edat dels estudiants (en el cas de la mare, del 66,2% als 14 anys es passava al 12,4% als 18 anys).

L'any 2014, respecte de l'any 2012, la prevalença de les borratxeres durant els darrers trenta dies va disminuir en 3,7 punts percentuals (27,4% l'any 2012 i 23,7% l'any 2014). D'altra banda, l'any 2014 el percentatge de consum de cinc o més canyes o copes en la mateixa ocasió durant els darrers trenta dies (*binge drinking*), entenent per ocasió prendre-les d'una manera seguida o en un interval aproximat de dues hores, va disminuir 5,5 punts percentuals respecte de l'any 2012 (33,8% l'any 2012 i 28,3% l'any 2014). El percentatge dels estudiants que practicaven aquesta conducta de consum d'alcohol quatre dies o més durant l'últim mes també va disminuir (7,9% l'any 2012 i 5,0% l'any 2014).

L'any 2014, les prevalences del consum d'alcohol alguna vegada a la vida, alguna vegada els darrers dotze mesos i alguna vegada els últims trenta dies es van mantenir estables respecte a les de l'any 2012, i es va tornar a trencar la tendència decreixent del consum d'aquesta substància que s'havia produït en els darrers anys.

4.7. Consum de tranquil·litzants o somnífers (hipnosedants)

Al qüestionari es va denominar *tranquil·litzants (pastilles per calmar els nervis)* o *somnífers (pastilles per dormir)* a un grup de medicaments en el qual es van incloure les benzodiazepines i els barbitúrics.

L'any 2006 es va introduir una pregunta relacionada amb el consum de tranquil·litzants o somnífers sense fer cap especificació respecte de l'existència de prescripció mèdica o no, pregunta que no figurava als qüestionaris de les enquestes precedents. No obstant això, es va mantenir la pregunta tradicional sobre el consum de tranquil·litzants o somnífers sense recepta mèdica.

L'any 2014 el 18,6% dels estudiants havia consumit tranquil·litzants o somnífers, amb recepta mèdica o sense, alguna vegada a la vida, el 12,5% els últims dotze mesos, i el 7,1% els últims trenta dies. El consum diari o gairebé diari durant els darrers trenta dies va ser del 0,9%.

El consum sense recepta va ser inferior, amb unes prevalences de consum del 9,3% alguna vegada a la vida, el 6,3% els últims dotze mesos, i el 3,5% els últims trenta dies. El consum diari o gairebé diari durant els darrers trenta dies va ser del 0,2% (taula 9).

El consum de tranquil·litzants o somnífers, al contrari del que passava amb les drogues il·legals, estava més estès entre les noies que entre els nois (taula 9) i, en general, tendia a augmentar amb l'edat: el percentatge de consumidors alguna vegada a la vida d'hipnosedants, amb prescripció mèdica o sense, s'incrementava del 14,0% en els estudiants de 14 anys al 19,0% en els de 18 anys, i el d'hipnosedants sense prescripció mèdica augmentava del 7,3% als 14 anys al 9,5% als 18 anys.

L'edat mitjana d'inici del consum d'hipnosedants, amb recepta mèdica o sense, es va situar en els 13,6 anys, i en els 14,1 anys quan es començaven a prendre sense recepta (taula 9).

L'any 2014, les prevalences de consum alguna vegada a la vida, durant els darrers dotze mesos i en els darrers trenta dies dels hipnosedants amb recepta mèdica o sense van ser lleugerament superiors a les de l'any 2012. Les prevalences de consum alguna vegada a la vida, durant l'últim any i durant el darrer mes dels hipnosedants sense recepta també van ser una mica més elevades que les de l'any 2012.

Taula 9. Característiques generals del consum d'hipnosedants⁽¹⁾ entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'hipnosedants sense recepta alguna vegada a la vida (%)	6,8	11,5	9,3
Edat mitjana d'inici del consum d'hipnosedants sense recepta (anys)	13,9	14,2	14,1
Prevalença del consum d'hipnosedants sense recepta els últims dotze mesos (%)	4,5	8,0	6,3
Prevalença del consum d'hipnosedants sense recepta els últims trenta dies (%)	2,2	4,7	3,5
Prevalença del consum d'hipnosedants sense recepta diari o gairebé diari els últims trenta dies (%)	0,2	0,3	0,2

(1) Hipnosedants: tranquil·litzants i somnífers.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.8. Consum de cànnabis

Al qüestionari es feia referència al cànnabis incloent-hi també altres denominacions com ara *haixix*, *marihuana*, *herba*, *xocolata*, *porro*, *costo* i *oli d'haixix*.

El cànnabis va ser la droga il·legal consumida per un nombre més gran d'estudiants de 14 a 18 anys, amb molta diferència sobre les altres. El 37,1% l'havia provat alguna vegada a la vida, el 33,7% n'havia consumit l'últim any i el 23,4% els últims trenta dies. El percentatge de consumidors diaris o gairebé diaris de cànnabis (vint dies o més durant els darrers 30 dies) va ser de l'1,9% (2,7% en els nois i 1,1% en les noies) (taula 10).

El consum estava més estès entre els nois en tots els indicadors (taula 10).

L'extensió i la freqüència del consum de cànnabis augmentaven dels 14 als 18 anys. Durant el darrer mes, un 12,6% dels estudiants de 14 anys va consumir cànnabis, mentre que aquest percentatge augmentava al 33,0% entre els de 18 anys.

L'edat mitjana d'inici del consum de cànnabis va ser els 14,6 anys (14,5 anys en els nois i 14,7 en les noies) (taula 10).

D'altra banda, en aquesta enquesta es van introduir les preguntes de l'escala CAST (*Cannabis Abuse Screening Test*). L'objectiu de l'escala CAST és disposar d'un instrument dissenyat per detectar consumidors problemàtics de cànnabis. Els resultats van permetre estimar que, entre la població de 14 a 18 anys que van contestar el CAST, un 12,2% (12,4% d'homes i 11,8% de dones) presentava un consum problemàtic. Entre el total de la població d'estudiants, el percentatge de consum problemàtic va ser d'un 3,0% (3,5% en homes i 2,6% en dones).

Taula 10. Característiques generals del consum de cànnabis entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de cànnabis alguna vegada a la vida (%)	41,3	33,3	37,1
Edat mitjana d'inici del consum de cànnabis (anys)	14,5	14,7	14,6
Prevalença del consum de cànnabis els últims dotze mesos (%)	37,9	29,7	33,7
Prevalença del consum de cànnabis els últims trenta dies (%)	28,4	18,8	23,4
Prevalença del consum de cànnabis diari o gairebé diari els últims trenta dies (%)	2,7	1,1	1,9

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

La mitjana de porros fumats cada dia que es consumia haixix o marihuana (durant els darrers trenta dies) va ser de 3,0 porros al dia (3,4 en homes i 2,4 en dones).

Durant l'últim mes previ a l'enquesta, es consumia principalment marihuana (74,1%). Els consumidors que fumaven principalment haixix van ser d'un 2,3%. Els 23,6% d'estudiants consumien els dos tipus de substàncies. El 86,1% les barrejaven amb tabac.

L'any 2014 les prevalences del consum de cànnabis (alguna vegada a la vida, alguna vegada els últims dotze mesos i alguna vegada els últims trenta dies) van ser superiors a les de l'any 2012, amb la qual cosa es va trencar la tendència decreixent que s'havia observat durant els darrers anys.

4.9. Consum de cocaïna

Al qüestionari es feia referència a la cocaïna en pols, incloent-hi també altres denominacions com ara *perico*, *farlopa* i *clorhidrat de cocaïna*, i a la cocaïna base amb les denominacions *cocaïna en base*, *cocaïna cuinada*, *basuco*, *boliches*, *crack* i *roca*.

L'any 2014, el 4,1% dels estudiants de 14 a 18 anys havia consumit cocaïna alguna vegada a la vida, el 2,9% els últims dotze mesos, i l'1,9% els últims trenta dies. El percentatge de consumidors diaris o gairebé diaris de cocaïna (vint dies o més durant els darrers 30 dies) va ser del 0,3% (0,6% en els nois i 0,1% en les noies) (taula 11).

Al qüestionari de l'any 2006 es va preguntar per primera vegada separatament pel consum de cocaïna en pols (clorhidrat de cocaïna) i pel consum de cocaïna base (base, *crack*). La cocaïna base es va consumir més freqüentment alguna vegada a la vida que la cocaïna en pols (un 2,8% d'estudiants va prendre cocaïna base i un 2,0% cocaïna en pols durant aquest període), tot i que les prevalences de consum durant els darrers trenta dies van ser iguals (el 0,9% dels estudiants va consumir cocaïna en pols i el 0,9% cocaïna base).

Les dades que es presenten corresponen en tots els casos a les dues substàncies (cocaïna en pols i cocaïna base) en conjunt, per tal de poder fer comparacions amb els anys precedents.

Al contrari del que va passar amb les altres drogues il·legals, durant els períodes alguna vegada a la vida i els darrers dotze mesos, la proporció de consumidors de cocaïna entre les dones va ser molt lleugerament superior a la dels homes (taula 11).

L'edat mitjana d'inici del consum va ser els 14,8 anys (taula 11).

L'any 2014 les prevalències del consum de cocaïna (alguna vegada a la vida, alguna vegada els últims dotze mesos i alguna vegada els últims trenta dies) van ser molt similars a les de l'any 2012, i es va establir la tendència descendent del consum d'aquesta substància que s'observava des de l'any 2004.

Taula 11. Característiques generals del consum de cocaïna entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de cocaïna alguna vegada a la vida (%)	4,0	4,1	4,1
Edat mitjana d'inici del consum de cocaïna (anys)	14,8	14,8	14,8
Prevalença del consum de cocaïna els últims dotze mesos (%)	2,9	3,0	2,9
Prevalença del consum de cocaïna els últims trenta dies (%)	2,0	1,7	1,9
Prevalença del consum de cocaïna diari o gairebé diari els últims trenta dies (%)	0,6	0,1	0,3

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.10. Consum d'èxtasi

Èxtasi és una denominació genèrica per a diverses drogues sintètiques estimulants derivades de la fenetilamina. Al qüestionari es feia referència a aquestes substàncies amb els noms *èxtasi*, *pastis*, *pirules* o *crystal*.

L'any 2014 l'1,3% dels estudiants havien consumit aquesta substància alguna vegada a la vida, l'1,0% els últims dotze mesos, i el 0,4% els últims trenta dies (taula 12).

La proporció de consumidors entre els homes va ser superior a la de dones (taula 12). D'aquesta manera, els últims trenta dies el percentatge de nois que havien consumit èxtasi va ser del 0,6% davant del 0,2% de les noies (taula 12).

L'edat mitjana d'inici del consum va ser els 15,0 anys (15,1 anys en els nois i 14,9 en les noies) (taula 12).

Taula 12. Característiques generals del consum d'èxtasi⁽¹⁾ entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'èxtasi alguna vegada a la vida (%)	1,5	1,1	1,3
Edat mitjana d'inici del consum d'èxtasi (anys)	15,1	14,9	15,0
Prevalença del consum d'èxtasi els últims dotze mesos (%)	1,2	0,8	1,0
Prevalença del consum d'èxtasi els últims trenta dies (%)	0,6	0,2	0,4

(1) Èxtasi i drogues sintètiques amb efectes similars.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

L'any 2014 les prevalences del consum d'èxtasi (alguna vegada a la vida, alguna vegada els últims dotze mesos i alguna vegada els últims trenta dies) van ser molt inferiors a les de l'any 2012.

4.11. Consum d'amfetamines/speed

Al qüestionari es feia referència a aquestes substàncies amb les denominacions *speed*, *amfetamines*, *amfetes*, *metamfetamina* o *ice*.

L'any 2014 l'1,8% dels estudiants n'havien consumit alguna vegada a la vida, l'1,3% els últims dotze mesos i el 0,4% els últims trenta dies (taula 13).

El consum estava més estès entre els nois (taula 13).

L'edat d'inici del consum es va situar en els 15,6 anys (taula 13).

L'any 2014 les prevalences del consum d'amfetamines/speed (alguna vegada a la vida, alguna vegada els últims dotze mesos i alguna vegada els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2012.

Taula 13. Característiques generals del consum d'amfetamines/speed entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'amfetamines alguna vegada a la vida (%)	2,0	1,6	1,8
Edat mitjana d'inici del consum d'amfetamines (anys)	14,6	15,7	15,1
Prevalença del consum d'amfetamines els últims dotze mesos (%)	1,6	0,9	1,3
Prevalença del consum d'amfetamines els últims trenta dies (%)	0,7	0,2	0,4

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.12. Consum d'al·lucinògens

Al qüestionari es feia referència als al·lucinògens, incloent sota aquesta denominació els al·lucinògens pròpiament dits, com ara l'LSD, l'àcid, el *tripi*, els *bolets màgics* i la mescalina, i també drogues dissociatives com la ketamina, l'*special-K*, el Ketolar i l'Imalgene.

L'any 2014, l'1,8% dels estudiants de secundària n'havien consumit alguna vegada a la vida, l'1,2% els últims dotze mesos, i el 0,4% els últims trenta dies (taula 14).

El consum va ser més freqüent entre els nois (taula 14).

L'edat d'inici del consum es va situar en els 12,7 anys (taula 14).

L'any 2014 les prevalences del consum d'al·lucinògens (alguna vegada a la vida, alguna vegada els últims dotze mesos i alguna vegada els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2012.

Taula 14. Característiques generals del consum d'al·lucinògens entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'al·lucinògens alguna vegada a la vida (%)	2,1	1,5	1,8
Edat mitjana d'inici del consum d'al·lucinògens (anys)	11,3	13,6	12,7
Prevalença del consum d'al·lucinògens els últims dotze mesos (%)	1,6	0,8	1,2
Prevalença del consum d'al·lucinògens els últims trenta dies (%)	0,6	0,2	0,4

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.13. Consum d'heroïna

Al qüestionari es feia referència a l'heroïna, incloent-hi també altres denominacions com *cavall* i *jaco*.

L'any 2014, el 0,7% dels estudiants havia consumit heroïna alguna vegada a la vida, el 0,4% els últims dotze mesos i el 0,2% durant l'últim mes (taula 15).

El consum d'heroïna en els nois va ser superior al de les noies (taula 15).

L'edat mitjana d'inici del consum va ser els 12,6 anys (11,3 anys en els nois i 13,6 anys en les noies) (taula 15).

L'any 2014 les prevalences del consum d'heroïna (alguna vegada a la vida, alguna vegada els últims dotze mesos i alguna vegada durant els darrers trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2012.

Taula 15. Característiques generals del consum d'heroïna entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'heroïna alguna vegada a la vida (%)	0,8	0,6	0,7
Edat mitjana d'inici del consum d'heroïna (anys)	11,3	13,6	12,6
Prevalença del consum d'heroïna els últims dotze mesos (%)	0,5	0,3	0,4
Prevalença del consum d'heroïna els últims trenta dies (%)	0,3	0,1	0,2

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.14. Consum d'inhalants

Al qüestionari, sota aquesta denominació es van incloure les coles, les pegues, els dissolvents, els *poppers*, els nitrats volàtils i la gasolina.

L'any 2014, l'1,0% dels estudiants n'havia consumit alguna vegada a la vida, el 0,9% els últims dotze mesos i el 0,5% l'últim mes (taula 16).

El consum va ser predominantment masculí (taula 16).

L'edat mitjana d'inici de consum es va situar en els 14,0 anys (taula 16).

L'any 2014 les prevalences del consum d'inhalants (alguna vegada a la vida, alguna vegada els últims dotze mesos i alguna vegada durant els darrers trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2012.

Taula 16. Característiques generals del consum d'inhalants entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'inhalants alguna vegada a la vida (%)	1,4	0,7	1,0
Edat mitjana d'inici del consum d'inhalants (anys)	13,7	14,8	14,0
Prevalença del consum d'inhalants els últims dotze mesos (%)	1,0	0,7	0,9
Prevalença del consum d'inhalants els últims trenta dies (%)	0,6	0,3	0,5

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.15. Consum de GHB o «èxtasi líquid»

Al qüestionari es feia referència al GHB o «èxtasi líquid», incloent-hi també altres denominacions com ara gammahidroxitirac, *X-líquid* i *gamma-OH*.

L'any 2014, l'1,1% dels estudiants n'havia consumit alguna vegada a la vida, el 0,8% els últims dotze mesos i el 0,4% l'últim mes (taula 17).

El consum va ser més freqüent en els homes (taula 17).

L'edat mitjana d'inici del consum de GHB es va situar en els 14,9 anys (taula 17).

L'any 2014 les prevalences del consum de GHB (alguna vegada a la vida, alguna vegada els últims dotze mesos i alguna vegada els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2012.

Taula 17. Característiques generals del consum de GHB entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de GHB alguna vegada a la vida (%)	1,4	0,8	1,1
Edat mitjana d'inici del consum de GHB (anys)	14,9	14,8	14,9
Prevalença del consum de GHB els últims dotze mesos (%)	1,1	0,6	0,8
Prevalença del consum de GHB els últims trenta dies (%)	0,6	0,2	0,4

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.16. Policonsum de substàncies psicoactives

El policonsum de drogues (legals i il·legals) va ser freqüent entre els estudiants que van consumir substàncies psicoactives.

En analitzar el nombre de substàncies psicoactives que van consumir els estudiants de 14 a 18 anys durant l'últim mes, es va observar que un 36,7% va consumir una sola substància. Pel que fa al policonsum, durant els darrers trenta dies, un 36,0% dels estudiants van prendre dues substàncies psicoactives o més. Cal destacar que durant aquest període, un 27,3% dels estudiants no va prendre cap substància psicoactiva (taula 18).

Taula 18. Nombre de substàncies psicoactives consumides durant l'últim mes entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2014

	Percentatge de substàncies consumides l'últim mes
Cap substància	27,3
Una substància	36,7
Dues substàncies	17,4
Tres substàncies	15,1
Quatre substàncies	2,5
Cinc substàncies o més	1,0

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

D'altra banda, l'estudi del consum encreuat de les diferents substàncies durant l'últim any va oferir informació específica de les prevalences amb què cada consumidor d'una substància psicoactiva consumia la resta de substàncies en aquest període, la qual cosa pot facilitar l'anàlisi de l'associació de diferents grups de drogues per cada tipus de consumidor (taula 19).

A la taula 19 es mostra quin percentatge dels estudiants de 14 a 18 anys que va consumir una determinada droga en els últims dotze mesos, va consumir també altres drogues en el mateix període. Com a exemple, podem esmentar les dades següents:

El 97,1% dels que van consumir tabac en els últims dotze mesos va consumir també alcohol en el mateix període, i el 70,6%, cànnabis.

El 79,2% dels consumidors anuals de cànnabis va consumir tabac en el mateix període; el 96,9%, alcohol, i el 7,7%, cocaïna.

Entre els que van consumir èxtasi l'últim any, el 77,4% va prendre també cocaïna; el 61,8%, amfetamines, i el 45,6%, al·lucinògens.

Pel que fa als consumidors anuals de cocaïna, el 25,8% va consumir també èxtasi; el 22,5%, amfetamines, i el 20,6%, al·lucinògens.

L'alcohol va ser present en la major part dels policonsumidors (valors superiors al 80,3% en totes les substàncies considerades) (taula 19).

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014

Taula 19. Prevalença del consum de diverses substàncies psicoactives els últims dotze mesos entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys que havien consumit en el mateix període cadascuna de les drogues esmentades al títol de cada columna (percentatges). Catalunya, 2014

	Tabac	Alcohol	Hipnosedants ⁽¹⁾	Hipnosedants ⁽²⁾ sense recepta	Cànnabis	Èxtasi	Al·lucinògens	Speed o amfetamines	Cocaïna (base o pols)	Heroïna	Inhalants	GHB o èxtasi líquid
Tabac	100,0	97,1	18,4	9,7	70,6	2,1	2,3	2,7	5,6	0,5	1,6	1,7
Alcohol	47,6	100,0	14,2	7,2	42,4	1,2	1,3	1,5	3,6	0,4	1,0	1,1
Hipnosedants ⁽¹⁾	55,6	87,2	100,0	51,3	52,6	3,7	4,0	2,9	9,5	2,4	3,2	2,6
Hipnosedants ⁽²⁾ sense recepta	58,2	87,5	100,0	100,0	58,6	5,3	6,0	4,0	13,8	3,4	4,5	3,9
Cànnabis	79,2	96,9	19,7	11,0	100,0	2,6	2,9	3,5	7,7	1,0	2,0	2,0
Èxtasi	80,4	91,9	49,4	36,4	87,3	100,0	45,6	61,8	77,4	24,5	29,0	43,7
Al·lucinògens	75,1	89,1	45,3	34,7	85,2	40,1	100,0	67,7	53,7	34,8	23,7	40,0
Speed o amfetamines	81,7	93,7	30,6	21,1	93,2	51,3	62,2	100,0	52,7	22,1	24,7	33,1
Cocaïna (base o pols)	71,5	94,6	41,2	30,4	88,8	25,8	20,6	22,5	100,0	11,3	11,2	20,3
Heroïna	49,8	80,4	79,2	58,4	81,2	59,8	100,0	69,0	89,9	100,0	68,2	67,8
Inhalants	68,2	91,4	47,3	33,7	76,8	33,2	32,0	36,3	39,4	32,0	100,0	39,4
GHB o èxtasi líquid	80,2	100,0	41,4	31,4	84,1	53,1	54,9	49,5	73,6	30,4	39,6	100,0

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi d'ESTUDES 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.17. Risc percebut davant diverses conductes de consum

El risc percebut davant de diverses conductes de consum de drogues pot ser un indicador indirecte de l'evolució present o futura de les prevalences de consum. D'aquesta manera, es va analitzar el percentatge d'estudiants que va percebre un risc alt davant de determinades conductes de consum (percentatge que pensava que una conducta determinada podia provocar bastants o molts problemes de salut o de qualsevol altre tipus).

S'assumeix que, a mesura que augmenta el risc percebut respecte del consum d'una droga, tendeix a disminuir l'extensió o la intensitat del consum d'aquesta droga.

L'any 2014, les conductes de consum de drogues que els estudiants van associar a un risc percebut menys important (menys d'un 61% dels estudiants pensava que podien ocasionar bastants o molts problemes) van ser prendre's 1 o 2 canyes o copes d'alcohol cada dia, beure 5 o 6 canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana i el consum esporàdic (una vegada al mes o menys freqüentment) de cànnabis (taula 20).

Les conductes que els estudiants van associar a un risc més gran (un 70% o més dels estudiants considerava que podien ocasionar bastants o molts problemes) van ser el consum diari de tabac i el consum habitual (una vegada per setmana o més freqüentment) de cocaïna en pols, heroïna, cànnabis, èxtasi i hipnosedants. El consum diari de tabac (fumar un paquet de tabac al dia) va ser la conducta que es va associar a un risc percebut més important (83,4%) (taula 20).

També es van associar a un grau relativament important de risc (entre el 65,6% i el 69,5% dels estudiants opinava que aquestes conductes podien ocasionar bastants o molts problemes) el consum esporàdic (una vegada al mes o menys freqüentment) d'heroïna, de cocaïna en pols o base i el d'èxtasi (taula 20).

En analitzar el consum habitual de les diverses drogues, el consum habitual d'alcohol – consum d'1 o 2 canyes o copes de begudes alcohòliques cada dia, o de 5 o 6 canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana– va ser una de les conductes que es va percebre com a menys perillosa.

Taula 20. Risc percebut davant de diferents conductes de consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (percentatge que pensava que aquesta conducta pot causar bastants o molts problemes). Catalunya, 2014

	Consumir-ne esporàdicament ⁽¹⁾	Consumir-ne habitualment ⁽²⁾
Tabac ^(a)	—	83,4
Alcohol ^(b)	—	57,6
Alcohol ^(c)	—	60,3
Cànnabis	41,6	77,1
Hipnosedants ^(d)	—	70,8
Èxtasi	65,6	77,1
Cocaïna base	67,8	—
Cocaïna en pols	67,7	80,8
Heroïna	69,5	80,4

(1) Esporàdicament: una vegada al mes o menys freqüentment.

(2) Habitualment: una vegada per setmana o més freqüentment.

(a) Fumar un paquet de tabac diari.

(b) Prendre's 5 o 6 canyes o copes el cap de setmana.

(c) Prendre's 1 o 2 canyes o copes cada dia.

(d) Hipnosedants: tranquil·litzants o somnífers.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

Pel que fa a les diferències segons el sexe, es va observar que el risc percebut per les dones era superior al percebut pels homes, especialment respecte del consum diari d'alcohol (prendre's una o dues canyes o copes cada dia), el consum d'alcohol durant els caps de setmana (prendre's cinc o sis canyes o copes els caps de setmana), el consum habitual de cànnabis i el fet de fumar un paquet de tabac diari (taula 21).

Taula 21. Risc percebut associat al consum habitual de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe (percentatges). Catalunya, 2014

Percentatge que pensava que aquesta conducta pot causar bastants problemes o molts			
	Homes	Dones	Tots dos sexes
Fumar tabac diàriament ⁽¹⁾	80,3	86,2	83,4
Beure alcohol els caps de setmana ⁽²⁾	51,3	63,4	57,6
Beure alcohol diàriament ⁽³⁾	53,4	66,7	60,3
Consumir cànnabis habitualment ⁽⁴⁾	73,0	81,0	77,1
Consumir hipnosedants ⁽⁵⁾ habitualment	69,6	71,9	70,8
Consumir èxtasi habitualment	76,2	77,9	77,1
Consumir cocaïna en pols habitualment	79,8	81,8	80,8
Consumir heroïna habitualment	78,6	82,2	80,4

(1) Fumar un paquet de tabac diari.

(2) Prendre's 5 o 6 canyes o copes els caps de setmana.

(3) Prendre's 1 o 2 canyes o copes cada dia.

(4) Habitualment: una vegada per setmana o més freqüentment.

(5) Hipnosedants: tranquil·litzants o somnífers.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

En comparar el risc percebut de l'any 2014 amb el de l'any 2012, totes les conductes de consum de drogues van experimentar un augment de la percepció de risc. Els augments més importants del risc percebut es van produir davant el consum esporàdic de cocaïna base (+12,4 punts percentuals), el consum habitual d'èxtasi (+11,6 punts percentuals), el consum habitual d'heroïna (+10,7 punts), del consum esporàdic de cocaïna en pols (+10,6 punts), del consum esporàdic d'èxtasi (+9,9 punts), del fet de prendre 5 o 6 canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana (+9,8 punts), del consum habitual de cocaïna en pols (+9,3 punts) i del consum esporàdic d'heroïna (+9,0 punts). En relació amb la resta de conductes, el risc percebut va augmentar entre 1,4 i 7,8 punts percentuals (taula 22).

Taula 22. Evolució del risc percebut davant de diferents conductes de consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, (%). Catalunya, 2012-2014

Any	Consum esporàdic ⁽¹⁾		Consum habitual ⁽²⁾	
	2012	2014	2012	2014
Tabac ^(a)	—	—	82,0	83,4
Alcohol ^(b)	—	—	47,8	57,6
Alcohol ^(c)	—	—	56,9	60,3
Cànnabis	38,5	41,6	70,8	77,1
Hipnosedants ^(d)	33,2	—	63,0	70,8
Èxtasi	55,7	65,6	65,5	77,1
Cocaïna base	55,4	67,8	67,5	—
Cocaïna en pols	57,1	67,7	71,5	80,8
Heroïna	60,5	69,5	69,7	80,4

(1) Consum esporàdic: una vegada al mes o menys freqüentment.

(2) Consum habitual: una vegada per setmana o més freqüentment.

(a) Fumar un paquet de tabac diari.

(b) Prendre's 5 o 6 canyes o copes el cap de setmana.

(c) Prendre's 1 o 2 canyes o copes cada dia.

(d) Hipnosedants: tranquil·litzants o somnífers.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012-2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.18. Disponibilitat percebuda

Es denomina *disponibilitat percebuda* el grau de facilitat o dificultat per aconseguir o obtenir les diverses drogues percebut pels enquestats. Es tracta d'un factor que acostuma a estar relacionat amb el consum, de manera que les substàncies més disponibles solen ser les més consumides, i viceversa.

L'indicador utilitzat per valorar-la va ser el percentatge d'estudiants que pensava que obtenir cada droga considerada era relativament fàcil o molt fàcil.

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014

L'any 2014, com en enquestes anteriors, les drogues percebudes pels estudiants com més disponibles o accessibles van ser les de comerç legal i el cànnabis. En aquest sentit, el 83,3% dels estudiants pensava que els seria fàcil o molt fàcil aconseguir tabac si volguessin, el 82,0% begudes alcohòliques, el 53,2% cànnabis, i el 31,3% tranquil·litzants o somnífers (taula 23).

En comparar l'any 2014 amb l'any 2012, es va observar un lleuger augment de la disponibilitat percebuda de gairebé totes les substàncies estudiades. Els increments més importants van correspondre al cànnabis (+3,2 punts percentuals), a les begudes alcohòliques (+2,1 punts) i al tabac (+1,3 punts). La resta de substàncies, com la cocaïna base, els al·lucinògens, l'heroïna i l'èxtasi, van mostrar augment de la disponibilitat percebuda inferior (entre +0,5 i +1,0 punts percentuals). Per contra, les amfetamines, la cocaïna en pols i els hipnosedants van mostrar una disminució molt lleugera de l'accessibilitat (entre -0,2 i -0,3 punts percentuals).

Taula 23. Disponibilitat percebuda de diverses drogues pels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. Catalunya, 2014

Percentatge que pensava que seria fàcil o molt fàcil aconseguir cadascuna d'aquestes substàncies	
Tabac	83,3
Begudes alcohòliques	82,0
Haixix/marihuana	53,2
Tranquil·litzants/somnífers	31,3
Cocaïna base	18,6
Cocaïna en pols	17,4
Al·lucinògens	15,8
Amfetamines/ <i>speed</i>	13,7
Èxtasi	12,6
Heroïna	12,5

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.19. Informació rebuda sobre el consum de drogues

L'any 2014 un 72,4% (71,9% l'any 2012) dels estudiants es consideraven suficientment o perfectament informats sobre les drogues (taula 24).

Taula 24. Autovaloració de la informació rebuda sobre drogues pels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2012-2014

	2012	2014
Perfectament informat	30,1	28,1
Suficientment informat	41,8	44,3
Informat a mitges	20,4	22,0
Mal informat	7,7	5,6

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2012-2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

Les vies principals per les quals els estudiants van rebre informació sobre les drogues van ser els professors/professores o través d'un programa de prevenció a l'escola (66,1%), els progenitors o altres familiars (63,5%), les amistats (51,0%) i els mitjans de comunicació (47,2%) (taula 25).

També va ser important la informació rebuda a través dels professionals sanitaris (30,8%), que els estudiants van considerar la millor via i la més objectiva per rebre informació sobre el consum de drogues (54,1%). Altres vies que també es van considerar importants per rebre informació sobre el consum de drogues van ser els professors/professores o través d'un programa de prevenció a l'escola (38,7%), els pares/mares o través d'altres familiars (31,4%) i els organismes oficials (30,6%). Un 24,0% dels estudiants va contestar que li agradaria rebre informació per Internet (taula 26).

El 76,3% dels estudiants van declarar que havien rebut informació sobre el consum de drogues en el seu centre docent actual.

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014

Taula 25. Vies principals per les quals els estudiants de 14 a 18 anys van rebre informació sobre drogues (%). Catalunya, 2014

Professors o professores o través de programes de prevenció a l'escola	66,1
Pares/mares o altres familiars	63,5
Amics o amigues	51,0
Mitjans de comunicació (televisió, premsa, ràdio)	47,2
Internet	38,4
Professionals sanitaris	30,8
Organismes oficials (Govern, conselleries, etc.)	18,2
Altres vies	12,5
No en va rebre per cap via	2,9

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

Taula 26. Vies que els estudiants de 14 a 18 anys consideraven millors i més objectives per rebre informació sobre el consum de drogues (%). Catalunya, 2014

Professionals sanitaris	54,1
Professors o professores o través de programes de prevenció a l'escola	38,7
Pares/mares o altres familiars	31,4
Organismes oficials (Govern, conselleries, etc.)	30,6
Mitjans de comunicació (televisió, premsa, ràdio)	24,6
Internet	24,0
Amics o amigues	15,3
Altres	11,5
No ha rebut informació sobre drogues	2,1

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.20. Consum de drogues pel grup d'iguals

Pel que fa al consum de drogues entre el grup d'iguals, un 44,7% dels estudiants van afirmar que, durant l'últim mes, tots o la majoria dels seus amics o companys havien pres begudes alcohòliques i un 30,9% havien consumit tabac. El consum d'alcohol en el grup d'amics no tan sols va ser freqüent, sinó també intens, ja que el 25,0% dels entrevistats van declarar que tots o la majoria dels components del seu grup s'havien emborratxat els darrers trenta dies. D'altra banda, un 32,3% havia fet *botellón* (taula 27).

Entre les drogues il·legals, només el consum de cànnabis semblava estar estès entre els grups d'amistats dels joves: el 13,4% va declarar que tots o la majoria dels seus amics o companys n'havien consumit durant l'últim mes (taula 27).

Taula 27. Consum de drogues entre el grup d'iguals durant els últims trenta dies.

Catalunya 2014

Percentatge d'estudiants que van declarar que tots o la majoria dels seus amics o companys havien adoptat les actituds de consum següents	
Havien fumat tabac	30,9
Havien pres begudes alcohòliques	44,7
S'havien emborratxat	25,0
Havien fet <i>botellón</i>	32,3
Havien pres tranquil·litzants / pastilles per dormir	1,0
Havien consumit cànnabis	13,4
Havien consumit cocaïna base	0,8
Havien consumit cocaïna en pols	0,8
Havien consumit heroïna	0,5
Havien consumit <i>speed</i> / amfetamines	0,9
Havien consumit èxtasi / drogues de disseny	0,6
Havien consumit al·lucinògens	0,7
Havien consumit inhalants	0,4
Havien consumit GHB (èxtasi líquid)	0,5
Havien consumit drogues injectables	0,5

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.21. Drogues emergents (noves substàncies psicoactives)

En aquesta enquesta es va introduir una pregunta que avaluava el consum de noves substàncies psicoactives en general. En el qüestionari es feia referència a aquestes, com a “noves substàncies que imiten l'efecte de drogues il·legals (cànnabis, cocaïna, èxtasi...) i que es poden presentar com a herbes, pastilles, pols, líquids, encensos, etc.”

La prevalença de consum d'aquestes substàncies alguna vegada a la vida va ser del 4,2% (5,2% en homes i 3,3% en dones), en els darrers 12 mesos del 3,0% (4,0% en homes i 2,0% en dones) i durant els darrers 30 dies de l'1,5% (2,1% en homes i 0,9% en dones). Un 55,2% dels estudiants mai no n'havia sentit a parlar.

Posteriorment, i amb més concreció, les substàncies que es van analitzar van ser les següents: ketamina, *spice*, mefedrona, metamfetamina, bolets al·lucinògens («bolets màgics»), sàlvia i esteroides anabolitzants.

Prenent com a referència el període de consum alguna vegada a la vida, les drogues emergents més consumides van ser el bolets al·lucinògens (1,1%) i l'*spice* (0,8%) (taula 28).

Taula 28. Prevalences de consum de drogues emergents entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2014

	Prevalença de consum alguna vegada a la vida	Prevalença de consum en l'últim any	Prevalença de consum en l'últim mes
Ketamina	0,6	0,5	0,2
<i>Spice</i>	0,8	0,6	0,2
Mefedrona	0,2	0,2	0,1
Metamfetamina	0,7	0,5	0,2
Bolets al·lucinògens	1,1	0,7	0,2
Sàlvia	0,7	0,4	0,2
Esteroides anabolitzants	0,4	0,3	0,2

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

4.22. Valoració de la importància de les accions per intentar resoldre el problema de les drogues il·legals

L'any 2014 els estudiants de 14 a 18 anys van considerar que l'educació sobre les drogues a les escoles era la mesura més important per resoldre el problema de les drogues il·legals. Aquesta mesura era seguida, en ordre descendent, pel tractament voluntari dels consumidors per abandonar les drogues, el control policial i de les duanes, el tractament obligatori dels consumidors per abandonar les drogues, les campanyes de publicitat per explicar els riscos de les drogues, les lleis estrictes contra les drogues, l'administració mèdica de metadona als consumidors d'heroïna i l'administració mèdica d'heroïna als consumidors que han fracassat en altres tractaments. Les mesures considerades menys importants van ser la legalització de l'haixix i de la marihuana o de totes les drogues (taula 29).

Taula 29. Valoració entre els estudiants de 14 a 18 anys de diverses accions per resoldre el problema de les drogues il·legals (percentatge que considera molt important cada acció). Catalunya, 2014

Educació sobre les drogues a les escoles	73,6
Tractament voluntari dels consumidors	64,8
Control policial i de duanes	58,9
Tractament obligatori dels consumidors	58,6
Campanyes publicitàries	57,1
Lleis estrictes contra les drogues	51,1
Administració mèdica de metadona	42,4
Administració mèdica d'heroïna	37,9
Legalització del cànnabis (haixix o marihuana)	31,2
Legalització de totes les drogues	22,6

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014. Observatori Espanyol sobre Drogues. DGPNSD.

5. Conclusions

L'alcohol i el tabac van ser les drogues més consumides, seguides del cànnabis i, a més distància, dels hipnosedants.

El consum d'altres substàncies psicoactives, com ara la cocaïna, l'èxtasi / drogues de síntesi, les amfetamines/*speed*, els al·lucinògens, els inhalants, l'heroïna o el GHB («èxtasi líquid») va ser molt inferior al consum d'alcohol, tabac, cànnabis i hipnosedants.

L'extensió del consum de drogues entre els estudiants de 14 a 18 anys va variar segons el sexe. Els nois van consumir més freqüentment tabac, alcohol i totes les drogues il·legals, exceptuant el consum de cocaïna alguna vegada a la vida i durant els darrers dotze mesos. El consum d'hipnosedants va ser més freqüent en les dones.

L'edat és una variable que va influir en l'extensió del consum de drogues en aquesta població. En general, el percentatge de consumidors de les drogues amb prevalences més altes de consum (alcohol, tabac, cànnabis i hipnosedants amb recepta mèdica o sense) tendien a augmentar amb l'edat i, habitualment, assolien el màxim entre els estudiants de 17 o 18 anys.

Prenent com a referència el consum de drogues durant els darrers dotze mesos, es va observar que l'any 2014, en relació amb l'any 2012, el consum de tabac i d'alcohol es van mantenir estables, i el consum de cànnabis va augmentar. El consum d'hipnosedants es va incrementar molt lleugerament, i la resta de les drogues van experimentar un descens o una estabilització en la freqüència de consum.

El policonsum de drogues va ser freqüent entre els estudiants que van consumir substàncies psicoactives. Durant els darrers trenta dies, més d'un terç dels estudiants van consumir dues drogues o més. L'alcohol va ser present en la major part dels policonsumidors.

En relació amb la percepció de risc, l'any 2014 les conductes de consum de drogues que els estudiants van associar a un risc percebut menys important van ser prendre's 1 o 2 canyes o copes d'alcohol cada dia, beure 5 o 6 canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana i el consum esporàdic (una vegada al mes o menys freqüentment) de cànnabis. Les conductes que es van associar a un risc més gran van ser el consum diari de tabac i el consum habitual (una vegada per setmana o més freqüentment) de cocaïna en pols, heroïna, cànnabis, èxtasi i hipnosedants. El consum diari de tabac (fumar un paquet de tabac al dia) va ser la conducta que es va associar a un risc percebut més important.

En comparar el risc percebut de l'any 2014 amb el de l'any 2012, totes les conductes de consum de drogues van experimentar un augment de la percepció de risc. Els augments més importants del risc percebut es van produir davant del consum esporàdic de cocaïna base,

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014

del consum habitual d'èxtasi, del consum habitual d'heroïna, del consum esporàdic de cocaïna en pols, del consum esporàdic d'èxtasi, del fet de prendre 5 o 6 canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana, del consum habitual de cocaïna en pols i del consum esporàdic d'heroïna. En relació amb la resta de conductes, el risc percebut va augmentar d'una manera menys important.

Pel que fa a la disponibilitat percebuda, l'any 2014, com en enquestes anteriors, les drogues percebudes pels estudiants com les més disponibles o accessibles van ser les de comerç legal (tabac i alcohol) i el cànnabis.

Amb relació a l'evolució temporal de la disponibilitat percebuda, en comparar l'any 2014 amb l'any 2012, es va observar un lleuger augment de la disponibilitat percebuda de gairebé totes les substàncies estudiades. Els increments més importants van correspondre al cànnabis, a les begudes alcohòliques i al tabac. Per contra, les amfetamines, la cocaïna en pols i els hipnosedants van mostrar una disminució molt lleugera de l'accessibilitat.

L'any 2014 un 72,4% dels estudiants es consideraven suficientment o perfectament informats sobre les drogues. Les vies principals per les quals els estudiants van rebre informació sobre les drogues van ser el professorat o a través d'un programa de prevenció a l'escola, els progenitors o altres familiars, les amistats i els mitjans de comunicació. També va ser important la informació rebuda a través dels professionals sanitaris, que els estudiants van considerar la millor via i la més objectiva per rebre informació sobre el consum de drogues. Altres vies que també es van considerar importants per rebre informació sobre el consum de drogues van ser els professors/professores o través d'un programa de prevenció a l'escola, els pares/mares o través d'altres familiars i els organismes oficials. El 76,3% dels estudiants van declarar que havien rebut informació sobre el consum de drogues en el seu centre docent actual.

Pel que fa al consum de drogues entre el grup d'iguals, un 44,7% dels estudiants van afirmar que, durant l'últim mes, tots o la majoria dels seus amics o companys havien pres begudes alcohòliques i un 30,9% havien consumit tabac. El consum d'alcohol en el grup d'amics no tan sols va ser freqüent, sinó també intens, ja que el 25,0% de les persones entrevistades van declarar que tots o la majoria dels components del seu grup s'havien emborratxat els darrers trenta dies. D'altra banda, un 32,3% havia fet *botellón*. Entre les drogues il·legals, només el consum de cànnabis semblava estar estès entre els grups d'amistats dels joves: el 13,4% va declarar que tots o la majoria dels seus amics o companys n'havien consumit durant l'últim mes.

En aquesta enquesta es va introduir una pregunta que avaluava el consum de noves substàncies psicoactives (*drogues emergents*) en general. En el qüestionari es feia referència a aquestes, com a "noves substàncies que imiten l'efecte de drogues il·legals (cànnabis, cocaïna, èxtasi...) i que es poden presentar com a herbes, pastilles, pols, líquids, encensos, etc.". La prevalença de consum d'aquestes substàncies alguna vegada a la vida va ser del 4,2%, en els darrers 12 mesos del 3,0% i durant els darrers 30 dies de l'1,5%. Un 55,2% dels estudiants mai no n'havia sentit a parlar. Posteriorment, i amb més concreció, les substàncies que es van analitzar van ser les següents: ketamina, *spice*, mefedrona,

---

**Resultats per a Catalunya de l'Enquesta estatal sobre l'ús de drogues a
l'ensenyament secundari (ESTUDES) 2014**

metamfetamina, bolets al·lucinògens («bolets màgics»), sàlvia i esteroides anabolitzants. Prenent com a referència el període de consum *alguna vegada a la vida*, les drogues emergents més consumides van ser el bolets al·lucinògens (1,1%) i l'*spice* (0,8%).

L'any 2014 els estudiants de 14 a 18 anys van considerar que l'educació sobre les drogues a les escoles era la mesura més important per resoldre el problema de les drogues il·legals. Aquesta mesura era seguida, en ordre descendent, pel tractament voluntari dels consumidors per abandonar les drogues, el control policial i de les duanes, el tractament obligatori dels consumidors per abandonar les drogues, les campanyes de publicitat per explicar els riscos de les drogues, les lleis estrictes contra les drogues, l'administració mèdica de metadona als consumidors d'heroïna, i l'administració mèdica d'heroïna als consumidors que han fracassat en altres tractaments. Les mesures considerades menys importants van ser la legalització de l'haix i de la marihuana o de totes les drogues.